

De rozentuin

Corina Bomann bij Boekery:

Het vlindereiland
De maneschijnsonate
De jasmijnzussen
De stormroos
Een wonderlijke winterreis
Het klaprozenjaar
Winterbloesem
De rozentuin
Een kamer aan zee

De vrouwen van de Leeuwenhof:

Agneta's erfenis
Mathilda's geheim
Solveigs belofte

De kleuren van schoonheid:

Sophia's hoop
Sophia's wens
Sophia's triomf

Waldfriede-serie:

Gloriedagen
Lichtpunt
Avondrood
Ochtendgloren

CORINA
BOMANN

De rozentuin

Alexa en haar moeder hebben een moeizame relatie.
Maar kennen ze elkaar wel echt?

Vertaald door Lilian Caris

Eerste druk 2018
Dertiende druk 2024

ISBN 978-90-492-0348-1
ISBN 978-94-023-0980-5 (e-book)
ISBN 978-90-528-6478-5 (audio)
NUR 302

Oorspronkelijke titel: *Sturmherz*
Vertaling: Lilian Caris
Omslagontwerp: Johannes Wiebel | punchdesign, München
Omslagbeeld: © Shutterstock
Zetwerk: CeevanWee, Amsterdam

© 2017 Ullstein Buchverlage GmbH, Berlin
© 2018 Nederlandse vertaling Meulenhoff Boekeryj bv, Amsterdam

Niets uit deze uitgave mag openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, internet of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Proloog

1962

Een hevige windstoot sloeg tegen het raam en overstemde de muziek uit de keukenradio.

De jonge vrouw keek geschrokken op van haar koffer. Het geknetter klonk als een waarschuwing.

Van onweer was in het donker verder niets te merken. De ruit toonde alleen haar spiegelbeeld: een achttienjarige met rossig haar en groene ogen.

Haar gezicht was vertrokken van angst, een weerspiegeling van haar innerlijk. Als haar plan mislukte, zou ze nooit ontkomen aan dit leven dat werd gekenmerkt door ongerechtigheden en slagen van het lot.

Maanden geleden nog had ze niet verwacht dat er ooit iets zou veranderen. Toen was er een sprankje hoop verschenen, een man die de poort naar een andere wereld had opengezet. Een wereld waar ze die avond naartoe zou vluchten.

Alleen had ze beter weer gewenst bij haar ontsnapping aan haar ouderlijk huis.

Wekenlang was het grijze wolkendek boven Hamburg niet meer opengebroken. Felle regenbuien kletterden neer op de huizen, windstoten rukten aan voorbijgangers. Een paar dagen geleden spraken de meteorologen nog van een lichte depressie, maar inmiddels geloofde niemand dat meer.

Er liep een rilling langs haar nek toen de storm zijn aanval op

het raam voortzette. Maar ze drong haar angst terug.

Het is maar een klein eindje lopen, zei ze tegen zichzelf. Naar het station en dan verder naar St. Georg. Zodra ik bij hem ben, hoef ik niet meer bang te zijn.

Ze richtte zich weer op haar koffer. Veel had ze niet ingepakt. Alleen wat kleren, make-up en haar twee lievelingsboeken: *De hut van Oom Tom* en *Woeste hoogten*.

Bij haar thuis gaven ze niet om boeken. Haar vader vond het geldverspilling om ze te kopen. De twee die ze had, hield ze zorgvuldig voor hem verborgen, want ze had ze van hém gekregen.

Een liefdevol glimlachje gleed over haar gezicht toen ze zijn beeltenis opriep: blond, lichtblauwe ogen, atletisch gebouwd, ondanks zijn liefde voor boeken en studeren. Rick. Als ze aan hem dacht, kreeg ze vlinders in haar buik.

Nog eenmaal streelde ze beide omslagen, daarna wikkelde ze er een doek omheen en deed de koffer dicht. Ze tilde hem van het bed en luisterde. De muziek jengelde. Haar vader was niet te horen. Waarschijnlijk lag hij nog steeds op de bank te slapen. Het was tijd om te gaan.

Ze trok haar wollen jas aan, het beste kledingstuk dat ze bezat. Om haar hoofd bond ze een donkere doek, die ook een deel van haar gezicht verhulde. Zo zouden de burens hopelijk niet merken wie daar met een koffer in de hand door de straat liep.

Op haar tenen sloop ze haar kamer uit. Om bij de voordeur te komen moest ze langs haar vader. Als ze hem wakker maakte, viel haar vluchtplan in duigen.

Gelukkig dempte het oude tapijt haar voetstappen. Ze had altijd een hekel gehad aan het patroon, maar het was goedkoop geweest, en toen haar moeder overleed verliet ook de zin voor schoonheid het huis.

De jonge vrouw wierp een blik op haar vader, die licht gebogen op de bank lag te snurken. De drankfles naast hem was omgevalen, maar er had niets meer in gezeten en er was geen schade aangericht.

Doordeweeks hield hij zich in, maar op vrijdag kwam hij altijd dronken thuis – en bleef drinken, nadat hij luidkeels over zijn collega's en soms ook over de fouten van zijn dochter had geklaagd. Inmiddels had hij veel meer op haar aan te merken dan vroeger. Soms sloeg hij haar.

Maar dat was nu afgelopen.

Ze had overwogen een berichtje voor hem achter te laten, maar uiteindelijk besloten dat niet te doen. Haar vader hoefde niet te weten waar ze was. Ze werd weliswaar pas over drie jaar volwassen en daarmee officieel onafhankelijk, maar zo lang wilde ze niet wachten.

De hand waarmee ze haar koffer vasthield was nat van het zweet. Ze moest weg, maar ze kon zich niet van de aanblik van haar vader losmaken.

De slaper kreunde en draaide zich om.

Zijn dochter kromp in elkaar. Alsjeblieft niet, smeekte ze in stilte. Slaap door. Slaap door.

Even stakte zijn ademhaling, toen begon hij weer te snurken.

De jonge vrouw onderdrukte een zucht van verlichting.

Op de gang wierp ze nog een blik op het portret van haar moeder dat aan de muur hing. Zou zij hebben begrepen wat ze hier deed?

Ze was nooit in de gelegenheid geweest er met haar over te praten hoe het was om een volwassen vrouw te zijn, verliefd te worden, een man te kiezen. Maar ze luisterde naar haar hart, dat haar zei dat ze deed wat juist was.

Zachtjes trok ze de voordeur achter zich dicht. Ze nam geen sleutel mee, want ze was niet van plan terug te komen.

Toen ze het pand verliet, blies de storm in haar gezicht. De harde regendruppels voelden als speldenprikken op haar huid. In de plassen op de Harburger Chaussee werden de straatlantaarns weerspiegeld. De dijk aan haar linkerkant versmolt net als de kleine greppel ervoor bijna volledig met de duisternis.

De jonge vrouw trok de kraag van haar jas dicht en zette zich

schrapp tegen de wind. Het was vrijdagavond, de meeste mensen waren al thuis. Hun auto's stonden in een rij voor de donkerrode woonblokken. De ramen waren verlicht. Gelukkig vonden haar burens het blijkbaar niet prettig om weer naar buiten te gaan.

Ze liep langs de huizen de straat af naar station Veddel. Ze kwam niemand tegen. Ook niet toen ze de trap naar het perron opliep. In het lichtschijsel zag ze een man ingezakt op een bankje zitten. De vertrekboards schommelden in de wind.

Bedrukt liep de jonge vrouw over het perron. Het duurde nog ruim twintig minuten voor de eerstvolgende trein kwam. Als haar vader wakker werd, zou hij haar vast het eerst hier zoeken. Waarschijnlijk was hij daar te dronken voor, maar ze kon het niet uitsluiten.

‘Ze moeten ze verzuipen,’ klonk het brommend naast haar.

De jonge vrouw kromp in elkaar. De woorden kwamen van de man op het bankje. Hij had zijn gezicht diep in zijn jas begraven en leek te dromen.

Moest ze hem aanspreken?

‘De ratten zijn allang weg,’ vervolgde de man. ‘Wij hadden ook moeten gaan... Maar nee, wij blijven. Wij blijven.’

Zo praatte haar vader soms ook wanneer de drank hem melancholisch maakte. De man leek straalbezopen, misschien was hij een van de daklozen die in de buurt rondzwierven. Of woonde hij in een noodwoning?

De jonge vrouw kende de huizen aan de Vögelhüttendeich heel goed. Ze was bevriend geraakt met een gezin daar, dat uit Oost-Duitsland was gevlucht om in Hamburg een nieuw leven te beginnen. Anna Berger, moeder van twee kinderen, was de afgelopen maanden een vriendin, ja zelfs bijna een surrogaatmoeder geworden. De jonge vrouw had met haar niet over de problemen met haar vader durven te praten, maar voor het overige waardeerde ze haar goede raad. Ze wist zeker dat Anna zou begrijpen wat ze hier deed. Als de omstandigheden te erg werden, kon je soms alleen nog maar vluchten.

Maar naast de familie Berger, die een nieuw bestaan wilde opbouwen, woonden er ook andere mensen aan de Vögelhütten-deich. Mensen die het hadden opgegeven. Mensen die er niet in slaagden hun leven weer op de rit te krijgen. Haar vader behoorde ook tot die hopeloze gevallen, zij het dat hij dankzij haar moeder in een mooi huis woonde. Daar wilde zij niet bij horen. Zij wilde een leven aan de andere kant van Wilhelmsburg, waar de ellende zo dichtbij was.

Misschien was het toch beter om een taxi te nemen.

Toen de onmiskenbaar dronken man weer iets onbegrijpelijks lalde, werd het haar te veel. Ze greep haar koffer steviger vast, liep de trap af en stevende op de uitgang af.

De taxistandplaats voor het station was leeg. Blijkbaar vonden de chauffeurs het te hard waaien – of waren ze allemaal op weg. Het was immers vrijdagavond, de mensen waren na een zware werkweek toe aan plezier.

Ze wilde de trap naar het perron alweer oplopen toen achter haar het geluid van een motor klonk en ze door het licht van koplampen werd beschenen.

Intuïtief draaide ze zich vlug om en stak ze haar hand op.

De chauffeur stopte naast haar en draaide zijn raampje omlaag. ‘Goedenavond jongedame, waar wil je in deze stormachtige nacht naartoe?’

‘Naar Sankt Georg alstublieft, naar de Rautenbergstraße.’

‘Stap dan maar in.’

De jonge vrouw ging op de passagiersplaats zitten. Door de kletterende regen kon ze de straat voor zich nauwelijks zien. Haar wangen tintelden en ze voelde de kou ook onder haar jas kruipen.

Ze zou het geld voor de taxi later vast missen. Maar dat was beter dan met dit weer op een station staan in het gezelschap van een griezelige bezopen kerel die onzin uitkraamde.

‘Het is nogal riskant om nu op weg te zijn,’ zei de chauffeur terwijl hij de radio wat zachter zette. ‘Je moet echt een goede reden

hebben. Overal regent het dakpannen, daarnet heb ik er ook bijna een op mijn dak gehad.

‘Wat erg,’ antwoordde ze en ze legde haar armen op haar koffer, Ze had geen zin de taxichauffeur alle details van haar reis uit de doeken te doen. Maar de man was nieuwsgierig.

‘Ga je op reis?’

‘Ja.’

‘Waarnaartoe?’

‘Ik ga in het weekend met mijn vriend op stap,’ zei ze. ‘Naar Lüneburg.’

Dat was de eerste stad die haar te binnen schoot. In werkelijkheid zou de reis ergens anders heen gaan. Maar dat hoefde hij niet te weten. Als de politie haar zocht en misschien een foto in de kranten publiceerde, zou het goed zijn als niemand wist waar ze echt naartoe ging.

De man keek haar even zijdelings aan, alsof hij haar doorhad. Toen richtte hij zijn aandacht weer op het verkeer en zei lange tijd niets meer.

Na een poosje werd het verkeer drukker. Taxi's en andere auto's kwamen hun tegemoet. Reclameborden van uitgaansgelegenheden in de buurt blikkerden door de ruiten. Ondanks het slechte weer waren er nog steeds veel mensen onderweg.

Plotseling werd de muziek op de radio afgebroken.

‘Beste luisteraars, we onderbreken deze uitzending voor een waarschuwing van het Duits Hydrografisch Instituut,’ klonk een mannenstem uit de luidspreker. De taxichauffeur zette het geluid weer harder en luisterde. ‘Voor de hele Noordzeekust bestaat het gevaar van een zeer zware stormvloed. De vloed zal vannacht ongeveer drie meter hoger zijn dan gemiddeld.’

De spreker herhaalde de tekst nog eenmaal, toen ging de muziek weer door.

‘Arme drommels,’ zei de chauffeur terwijl hij het volume weer zachter zette. ‘Op de eilanden voor de kust wordt het vandaag bepaald onaangenaam, zoals de wind nu tekeergaat. Heb je gehoord hoe ze de storm noemen?’

De jonge vrouw schudde haar hoofd. Ze had de afgelopen dagen wel wat anders aan haar hoofd gehad dan zich te bekommeren om de naam van de depressie die over Hamburg trok.

‘Ze noemen deze depressie Vincinette! De zegevierende! Ik vraag me alleen af waarom het een Franse naam moet zijn. Alsof er niet genoeg Duitse namen voor zouden bestaan. Elfriede zou er goed bij hebben gepast. Mijn schoonmoeder heet zo, moet je weten, en die is net zo beestachtig als deze storm! Maar waarschijnlijk gaat het volgens het alfabet en was de V aan de beurt.’

De jonge vrouw luisterde maar half. Het kon haar niet schelen hoe de storm heette waardoor de waterspiegel tot zo’n hoge vloed werd opgestuwd. Ze hield zich veel meer bezig met de vraag of ze haar plan ten uitvoer zou kunnen brengen. Ze had gehoord dat er bij storm geen vliegtuigen mochten opstijgen. Zouden ze ertoe veroordeeld zijn extra dagen in de stad door te brengen?

‘Nou, in elk geval zijn we hier veilig,’ kletste de taxichauffeur door, zonder erop te letten of zijn passagier wel luisterde. ‘De kust is honderd kilometer hiervandaan, daar hoeven we ons niet druk om te maken. En natte voeten krijgen we hier in Hamburg toch wel elke winter.’

De vreselijke stem van de man op het station drong weer door tot haar bewustzijn. In zijn dronkenschap overdreef hij natuurlijk, maar de taxichauffeur had gelijk. Het was niets nieuws dat in de winter vaak het water over de dijk stroomde. Ondergelopen kelders veroorzaakten even onrust, maar de brandweer was snel ter plaatse. Al meer dan honderd jaar was er geen stormvloed meer geweest. Dat had ze op school geleerd.

‘Onze dijken houden het wel,’ verzekerde de chauffeur zichzelf; daarna zei hij niets meer en reed door naar de binnenstad.

De jonge vrouw staaarde uit het raampje. De huizen waar ze langsreden werden door de regendruppels vervormd. Ze voelde haar lichaam zwaar worden. Hoe verder ze van haar ouderlijk huis weg kwam, hoe meer rust ze kreeg. Ze was bijna in slaap gevallen toen ze ineens een sirene hoorde.

Ze schrok op en zag nog net hoe de politieauto met zwaailicht de taxi voorbijraasde. Geschrokken draaide ze zich om en zag nog net het blauwe licht in de achterraut van de taxi flitsen voor het verdween.

‘Wat hebben die een haast,’ bromde de taxichauffeur, en de jonge vrouw merkte een verontruste ondertoon in zijn stem. ‘Waar-schijnlijk is er achter ons een ongeluk gebeurd.’

De jonge vrouw knikte en zakte weer achterover in haar stoel. Even later doemde St. Georg voor hen op.

In de Rautenbergstraße hield de taxi langs de stoeprand stil. De jonge vrouw betaalde en stapte uit. De storm trof haar met een klap van opzij en achter de hoek van het gebouw vandaan kwam een onheilspellend gefluister. Ze keek naar boven.

De woning van de oude dame bij wie Rick onderhuurde, bevond zich op de tweede etage. Wanneer de hospita er niet was, zat hij soms op het uitnodigende balkonnetje in de zon op haar te wachten.

Haar blik dwaalde verder. Er brandde licht in zijn kamer. Hij was vast ook bezig zijn koffer te pakken.

‘Pas maar op dat er geen dakpan op je hoofd valt,’ gaf de chauffeur haar mee.

Ze schrok. Ze was bijna vergeten dat ze nog voor het open portier aan de passagierskant stond.

‘Bedankt en fijne avond!’ antwoordde ze en ze deed het portier dicht.

Even keek ze de taxi na, toen stapte ze op de buitendeur af. Ricks hospita zou vast niet blij zijn dat er op dit late uur nog damesbezoek kwam. Maar daar zou ze zich weldra niet meer druk over hoeven te maken.

DEEL I

De bezoeker

2014

Het zachte gepiep van de monitoren kwam me tegemoet toen ik de intensive care van de afdeling neurologie binnenliep. Aan de geur van ontsmettingsmiddelen was ik intussen gewend.

Opvallend was de rust die van deze afdeling uitging. De verpleegkundigen in hun blauwe ziekenhuiskleding bewogen zich behoedzaam, en hoewel de patiënten niet door hen gestoord konden worden, praatten ze heel zachtjes met elkaar.

Op de vroege vrijdagmiddag waren hier maar weinig bezoekers. Wie niet meer aan het werk was, deed boodschappen in de stad. De grote stroom bezoekers zou pas morgen komen. Als die al kwam op deze afdeling, waar je geen gesprekken kon voeren of koffiedrinken. Een afdeling waar alleen stilte heerste en familie en vrienden zwegen terwijl de machines waar de patiënten aan vastzaten hun eigen lied zongen.

Mijn moeder Cornelia, met wie ik de afgelopen jaren nauwelijks contact had gehad, lag hier sinds twee weken. Ze had de beroerte gelukkig op een werkdag gekregen. De klanten in haar boekwinkel hadden ervoor gezorgd dat ze meteen naar het ziekenhuis was gebracht. In een weekend, alleen thuis, zou ze waarschijnlijk zijn overleden.

De snelle medische hulp had echter niet kunnen voorkomen dat ze er ernstig letsel aan had overgehouden. Vanwege epileptische aanvallen, die haar nog meer schade dreigden te doen, had-

den de artsen besloten haar in een kunstmatig coma te houden tot ze erin slaagden alles met medicijnen onder controle te krijgen.

Voor mijn moeders kamer bleef ik staan. Naast de deur stond een rekje met mintgroene celluloseschorten, schoenhoesjes, mondkapjes, handschoenen en mutsjes. Als je de kamer in wilde, moest je jezelf in een marsmannetje veranderen.

Ik keek door de kier van de deur.

Moeder lag roerloos op het bed, met haar grijs geworden haar uitgewaaierd over het kussen en haar armen op kussens naast haar lichaam. In haar ene hand zat de canule voor het infuus waarmee ze haar medicijnen en voeding kreeg toegediend.

Ook vandaag vermeed ik het naar haar hals te kijken, waarin een beademingsbuisje zat. De eerste keer was ik misselijk geworden toen ik zag dat zich waterdruppeltjes op het kunststof verzamelden. In plaats daarvan richtte ik mijn aandacht op haar gezicht, dat zo vaak afwijzend naar me had gekeken.

Eigenlijk vreemd dat er toch gevoelens naar boven kwamen. Maar ondanks alles was ze mijn moeder, dus eigenlijk was dat heel vanzelfsprekend.

‘Ach, mevrouw Petri, goed dat u er bent!’

Ik draaide me om.

Dr. Karsten, een rijzige man met een bril en dik wit haar, kwam naar me toe. Net als de verpleegkundigen droeg hij blauwe ziekenhuiskleding, op zijn borstzakje zat een naambordje, om zijn nek hing een stethoscoop.

‘Hoe gaat het met u?’ vroeg hij terwijl hij me ter begroeting de hand reikte.

‘Goed,’ antwoordde ik, want ik was er zeker van dat hij bij de zorg voor al zijn patiënten niet echt wilde weten hoe het met me gesteld was.

‘Dat doet me plezier. Ik wil iets met u bespreken voor u bij uw moeder gaat kijken. Komt u dat uit?’

‘Natuurlijk.’

‘Goed, laten we dan naar mijn kantoor gaan.’

Hij wees naar een deur. Ik knikte en liep achter hem aan.

Het kantoor, dat eigenlijk een spreekkamer was, straalde dezelfde steriele charme uit als de afdeling. Achter de onderzoekstafel, die met een papieren hoes was overtrokken, bevonden zich een bureau en twee stoelen. In een rek stonden plastic houders met verpakte canules en dunne slangetjes. Op het bureau lagen patiëntendossiers, dat van mijn moeder lag bovenop.

We gingen zitten, ik op de stoel waarvandaan ik naar de grijze lucht kon kijken die Hamburg overdekte. Dat was vreemd. De meteorologen hadden eigenlijk zon voorspeld. Misschien lag het aan de wolk boven mijn hoofd dat ze het bij het verkeerde eind hadden.

Ik had wel een idee waarom de dokter me bij zich had geroepen.

Dokter Karsten nam me een moment lang aandachtig op, alsof hij door mijn huid heen kon zien hoe alles in angstige verwachting samentrok. Toen zuchtte hij even, alsof hij een aanloop moest nemen voor wat er komen ging.

‘De toestand van uw moeder is helaas zodanig dat we haar ook de komende week in coma moeten laten. De epileptische aanvallen laten zich maar moeilijk beteugelen.’

‘Hoelang denkt u dat dat gaat duren?’ Mijn stem klonk ijsig. Al die jaren had ik problemen met mijn moeder gehad. Al die jaren had ik vermeden haar onder ogen te komen, omdat ik toch weer het gevoel had gehad tegen een muur te lopen.

En nu zat ik hier en vertelde een vreemde me hoe het met haar ging. Zelf had ze dat nooit gedaan.

‘Nou, dat is moeilijk te zeggen. Het is natuurlijk altijd mogelijk dat er ineens een doorbraak komt. Anders twee weken, misschien drie. Nu is echter al duidelijk dat uw moeder er enig letsel aan over zal houden, waarvan ze zal moeten revalideren. Haar spraakcentrum heeft danig te lijden gehad en we gaan ervan uit dat de rechterhelft van haar lichaam verlamd is.’

De rechterkant van haar lichaam verlamd. Haar spraakcentrum beschadigd. Ik wist niet wat erger was.

Haast niemand hield zo veel van woorden als mijn moeder – ook al had ze er zelden veel aan mij besteed. Vooral niet na dat incident in mijn kindertijd.

Maar tegenover vreemden was ze altijd heel open. Ze hield ervan met mensen over boeken te praten, te discussiëren en soms ook ruzie te maken. Dat dat allemaal niet meer mogelijk zou zijn wanneer ze haar ogen opendeed, kon ik me nauwelijks voorstellen.

‘Een definitieve diagnose kunnen we natuurlijk pas stellen wanneer ze weer ontwaakt is. Tot zolang moeten we hopen dat er zich geen complicaties voordoen.’ Hij liet een veelbetekenende stilte vallen, toen voegde hij eraan toe: ‘Maar waarom ik u eigenlijk om een gesprek heb gevraagd, is het volgende: omdat uw moeder momenteel niet in staat is beslissingen te nemen, wilden we u vragen of ze een medische volmacht heeft opgesteld.’

‘Medische volmacht?’

Blijkbaar was ik die dag traag van begrip, want met die term kon ik niets beginnen.

‘Een volmacht waarin is geregeld wie in geval van ernstig letsel de wettelijk vertegenwoordiger is.’

‘Bedoelt u zoiets als een voogd?’

Daar had ik wel van gehoord als het ging om pleegkinderen of ouderen die wilsonbekwaam waren verklaard. Mijn moeder was noch het een noch het ander. Ze was immers alleen maar ziek!

‘Sinds een paar jaar wordt er niet meer gesproken van voogdij, sinds 1992 geldt de Wet op de Gezondheidszorg,’ zei dr. Karsten. ‘Daarin is geregeld dat je een wettelijk vertegenwoordiger kunt kiezen die in geval van ziekte belangrijke beslissingen neemt als je daar zelf niet meer toe in staat bent. Als daar geen beschikking over is, stelt de bevoegde rechterlijke instantie iemand aan. Dat kan een familielid zijn, maar ook een advocaat of een maatschappelijk werker.’

Mijn moeder moest een vertegenwoordiger hebben. Dat zou een vreemde kunnen zijn. Iemand die haar niet kende.

Die informatie moest ik eerst even verwerken.

Ik had er nooit aan gedacht dat ze op een dag zo ernstig ziek zou worden. We hadden het er nooit over gehad hoe het in zo'n geval moest gaan.

Tussen mijn moeder en mij heerste altijd een verbolgen spanning die een redelijk gesprek haast onmogelijk maakte.

Zolang we niet tegenover elkaar stonden was het nog uit te houden geweest. Meestal vergat ik dat ze er was, omdat we zo weinig contact hadden, en haar leek het net zo te vergaan. Maar sinds vaders dood stond ze erop af en toe met elkaar af te spreken, ook al had ik bij onze ontmoetingen nauwelijks het gevoel dat ze me wilde zien omdat ze nou zo veel van me hield. Het leek er eerder op dat ze me nodig had om haar opgekropte woede te koelen.

Slechts een paar minuten nadat ik haar woning of haar winkel binnen was gekomen, barstte de bom, zodat ik binnen een half uur weer vertrok en me voornam haar volgende telefoontje te negeren.

En nu moest ik constateren dat we door al dat geruzie nooit over belangrijke dingen hadden gepraat.

Een van rechtswege aangestelde vertegenwoordiger.

Die woorden alleen al lagen als een steen op mijn maag. De vraag of er misschien zo'n beschikking bestond, spookte door mijn hoofd.

'Eerlijk gezegd weet ik niet of er zo'n beschikking bestaat. Mijn moeder... Ze is altijd gezond geweest, weet u. Ze heeft er vast geen rekening mee gehouden dat ze ooit zo'n zware beroerte zou krijgen.'

De dokter knikte. 'Ja, begrijpelijk. Misschien kunt u eens in de papieren van uw moeder kijken. Het is heel belangrijk.'

'En stel nou dat ik niets vind?' Mijn maag verkrampte.

Dr. Karsten keek ernstig. 'Dan zal de rechterlijke macht een

vertegenwoordiger aanstellen. U kunt natuurlijk een aanvraag indienen, het gerechtshof zal die echter niet vanzelfsprekend honoreren.'

'Maar ik ben haar dochter!'

Mijn hart ging tekeer. Eigenaardig, want ik was altijd blij geweest als ik niets van mijn moeder hoorde. Er was zelfs een tijd geweest dat ze me totaal onverschillig liet.

'Dat bent u uiteraard. Maar de rechterlijke macht beslist wie de beste vertegenwoordiger voor uw moeder is. U zult de betrokken ambtenaar ervan moeten overtuigen dat u geschikt bent om adequate beslissingen te nemen. Dat betreft niet alleen uw moeders gezondheid, maar ook haar bezittingen.'

Het klonk bijna alsof de ambtenaren al wisten hoe het tussen mijn moeder en mij zat. Zo niet, dan hoefden ze maar een beetje rond te vragen bij de burens of bij moeders vrienden en kennissen.

Onder deze omstandigheden zouden ze me nooit als wettelijk vertegenwoordiger aanstellen.

'Mevrouw Petri?'

De stem van de dokter haalde me uit mijn gedachten.

'Ja?'

'Kijk dit weekend alstublieft of u een beschikking van uw moeder kunt vinden. Bel haar advocaat of notaris, als die er is. Sommige patiënten geven hun beschikking bij zo iemand in bewaring.'

Ik knikte, maar ik had er geen goed gevoel over. Welke reden zou mijn moeder hebben om mij als haar vertegenwoordiger aan te stellen?

'Goed,' hoorde ik mezelf zeggen. 'Zijn er... Kunt u me daar anders een tip voor geven?'

'Nou, als u als vertegenwoordiger van uw moeder wilt worden aangesteld, raad ik u aan een advocaat in de arm te nemen. Er zijn op dit gebied heel goede die de rechter beter van uw kwaliteiten kunnen overtuigen dan uzelf.'

Eigenlijk had ik daar verontwaardigd over moeten zijn, want ik

kon heel overtuigend zijn – maar ik begreep wat hij bedoelde.

Dr. Karsten reikte naar het rek, zocht even tussen de spullen die erop lagen en haalde een kaartje tevoorschijn.

‘Hier, deze advocaat is gespecialiseerd in familierecht. Hij kan u vast verder helpen.’

MARTIN STEYER stond er op het kaartje. Daaronder het adres en telefoonnummer van het kantoor.

‘Maar misschien vindt u iets. Oudere mensen doen tegenover hun dierbaren vaak alsof ze onverwoestbaar zijn, maar stiekem maken ze zich zorgen over hun gezondheid. Toen ik bij mijn moeder aandrong op een levenstestament, zei ze: “Dat heb ik al lang, m’n jongen!”’

‘Dank u,’ zei ik en ik probeerde te glimlachen. ‘Ik zal haar huis en haar winkel overhoop halen. Misschien is er inderdaad een beschikking.’

De dokter knikte me opmonterend toe en reikte me de hand. Zijn blik werd gespannen. De volgende patiënt wachtte. Misschien ook weer een familielid. Het ziekenhuisleven ging door.

‘Laat het ons weten als u hulp nodig hebt. Onze maatschappelijk werkster zal u met raad en daad bijstaan.’

Toen kon ik gaan.

Even later stond ik weer voor de deur waarachter mijn moeder lag, die nergens weet van had. Hoe voelde het om in coma te liggen? Droomde je dan? Merkte je, zoals sommigen beweerden, wat er om je heen gebeurde? Zweefde haar ziel door de gangen van het ziekenhuis?

Ik was niet met geloof in geesten grootgebracht. Ik hoopte alleen maar dat ze geen pijn had. En dat als ze droomde, het een fijne droom was.

‘U kunt rustig naar haar toe gaan als u dat wilt,’ zei de vriendelijke stem van een verpleegster achter me. Ik had helemaal niet gemerkt dat ze er was.

‘Nee, vandaag niet. Ik heb met dr. Karsten gesproken en...’ Ik

schudde mijn hoofd. Het interesseerde de verpleegster vast niet, ze wist hoe het er met mijn moeder voor stond.

‘Mocht u zich nog bedenken, vergeet dan de beschermende kleding niet.’

Ik keek haar aan. Ik was haar bij mijn bezoekjes hier nog niet tegengekomen en ze kon niet weten dat ik alles al wist.

‘Bedankt,’ zei ik en ik wachtte tot ze in de kamer ernaast was verdwenen. Toen verliet ik de afdeling.

2

Katja woonde in een prachtig oud huis in Stillhorn, niet ver van de dijk. Deze wijk had met de rest van Hamburg weinig te maken, hij was landelijk en werd doorkruist door smalle waterstromen, waar in dit jaargetijde het groen welig tierde en volop eenden huisden. Slechts de nabijheid van de snelweg en de lichte woonblokken van Wilhelmsburg in de verte herinnerden eraan dat er verder noordwaarts nog een grote stad lag waar dit gebied bij hoorde.

Ik parkeerde mijn auto half op het trottoir en stapte uit. Geblaf klonk me tegemoet. De hond van de burens, een straathond met de naam Wölfi, die Katja weleens vervloekte wanneer we elkaar schreven, bewaakte ijverig zijn territorium, en zorgde dat zijn vrouwtje niets ontging van wat er in de buurt gebeurde.

Op weg naar Katja's voordeur keek ik nog een keer op mijn mobieltje. Ik had haar alleen een kort berichtje gestuurd dat ik langs zou komen. Een antwoord had ik niet afgewacht.

Ik ontdekte eerst alleen een mailtje van een auteur, die informeerde hoe het stond met de organisatie van zijn schrijverstournee.

Toen las ik: *Als je niet bang bent voor de chaos, kom dan gerust.*
Ik glimlachte in mezelf.

Bij Katja was het eigenlijk nooit een chaos. Dat dacht ze zelf alleen maar. Misschien was er vandaag een bloemenvaas omgevallen.

Ik belde aan.

‘Momentje!’ klonk het gedempt van binnen, gevolgd door voetstappen en het loshalen van een deurketting. Geen idee waarom Katja haar huis zo beveiligde.

‘Ha, daar ben je!’ Ze keek me stralend aan en omhelsde me alsof we elkaar in geen weken hadden gezien. ‘Kom binnen, maar schrik niet!’

De geur van schoonmaakzijn dreef mijn neus in toen ik de gang door liep. De keukendeur stond open en ik zag dat Katja begonnen was alle kasten uit te ruimen. Dat deed ze meestal wanneer ze zich flink over iets ergerde.

‘Wat is er aan de hand?’ vroeg ik terwijl ik mijn blik van het opgestapelde servies afwendde.

‘O, niets wat een flinke onweersbui niet weer weg kan blazen,’ antwoordde ze ontwijkend.

‘Aha, dus trammelant met Toni.’

‘Begin daar maar niet over!’

In de roos! Blijkbaar was haar lat-relatie met Antonio, de baas van een Keuls reclamebureau, weer eens in de uitstand beland. Nog maar net, vermoedde ik, gezien de toestand in de keuken. Wat de chaos betreft had ze deze keer beslist niet overdreven. Voor haar doen was dit behoorlijk extreem.

‘Vertel me liever hoe het met je moeder gaat.’

Ze loodste me naar de woonkamer, naar de enorme rode bank, die je als je erop zat het gevoel gaf een klein kind te zijn. Op de zitting konden met gemak twee volwassenen naast elkaar liggen.

Ik verdrong de gedachte dat Katja en Antonio dat in goede tijden waarschijnlijk ook deden en zonk neer. Nu pas merkte ik hoe gespannen ik was. Het voelde alsof er een kluwen prikkeldraad in mijn buik zat.

‘Ik kom net uit het ziekenhuis,’ wist ik met moeite uit te brengen.

‘En?’

Ik zuchtte en deed verslag van wat ik had gehoord over haar toestand en dat ik een vertegenwoordiger moest kiezen.